

בית כנסת "שערי יוסף"
קרית עקרון

בס"ד
ו' אב ה'תשע"ד

פרשת השבוע

דברים-ט' באב

פרשת אבות

לרמוז או לפרט את המעשים?

הגאון מווילנא (הגר"א - רבי אליהו בן שלמה זלמן) מחלק את ספר דברים הנקרא גם בשם "משנה תורה" לשלושה חלקים. [א] דברי מוסר ותוכחה. [ב] מצוות התורה. [ג] הברכות והקללות. ומקשים המפרשים, הלא בפרשת מסעי בסוף ספר במדבר, כבר מוכיח משה רבנו את עם ישראל ברמז על מה שעשו בכל מסע ומסע, וגם בתחילת הפרשה, אם כן מה ראה משה רבנו לבוא שוב ולפרט את כל החטאים?

אומר **האמרי אלימלך** (רבי אלימלך שפירא מגרודז'סק) הרי ידוע שמי שחוזר בתשובה מאהבה, נהפכים לו זדונותיו לזכויות. לכן כאשר ראה משה רבנו שבני ישראל מקבלים את התוכחות באהבה, הרי שממילא הפכו כל החטאים למצוות, לכן בא משה רבנו ופירט כל חטא וכל חטא כדי להרבות את זכויותיהם של בני ישראל.

מצד שני ידוע שאדם שהתחזק וחזר בתשובה אסור להזכיר לו עוונותיו, אם כן איך נדע כיצד להוכיח אדם על מעשיו שהרי גם זה מחובתנו?

בפרשת קדושים (ויקרא יט, יז) נאמר **לֹא תִשָּׂא אֶת אָזְנוֹךָ בְּלִבְּךָ הוֹכִיז תוֹכִיז אֶת עַמִּיתְךָ וְלֹא תִשָּׂא עִלּוֹ זִמָּה**: מלמדת אותנו התורה כיצד עלינו להוכיח אדם על מעשיו.

[א] לפני שאנו באים להוכיח אדם, קודם כל בואו ונבדוק שאנחנו באמת מוכיחים את האדם לטובת העניין, ושאינו לנו איזה "חשבון אישי" לסגור אתו כדי לומר "אמרתי לך..." לכן הקדימה התורה ואמרה, לפני שאתה מוכיח - **לֹא תִשָּׂא אֶת אָזְנוֹךָ בְּלִבְּךָ**

[ב] כעת מחובתך הוֹכִיז תוֹכִיז אֶת עַמִּיתְךָ, עזור לו להבין שטעה בעניין המסוים, וְלֹא תִשָּׂא עִלּוֹ זִמָּה: אבל למה כפלה התורה הוֹכִיז תוֹכִיז? ללמדנו שיש להוכיח את האדם בפעם הראשונה בצורה עדינה שמתאימה לאותה נפש שבאדם, כדי שתוכל לחזור ולהוכיח אותו גם בפעם הבאה...

מוקדש לעילוי נשמת
חיילי צבא ההגנה לישראל
שנפלו על הגנת הארץ
במבצע "צוק איתן"
ת.נ.צ.ב.ה

נא לשמור על קדושת הגיליון
הוא חייב בגניזה
(למי שמדפיס אותו)

זמני השבת		
כניסת השבת	יציאת השבת	
7:15	8:18	ת"א
7:00	8:15	י-ם
7:08	8:19	חיפה

סיפור לשולחן השבת

בסמטאות החורבן

החומה בת מאות השנים הפחידה אותו. הוא צעד לידה, כמו מנסה לאמוד את עצמתה בטרם יבלע בעיר עליה היא שומרת. השמש יקדה בעוז, מנסה, כביכול, לשרוף את כל אשר השאיר אחריו טיטוס. ערב תשעה באב והוא, יצחק, ילד צעיר, צועד וה"קינות" תחת שחיו, פוסע אל השריד העתיק, הסמל היחיד שנותר מאותו בנין נפלא – אל הכותל המערבי.

הוא לא הבין על מה מתאבלים; לא כל כך קלט את המשמעות. כל ההסברים והסיפורים רק בבלבו אותו יותר: "מה היה אותו בית מקדש עליו אני אמור לבכות הלילה?" ומדוע יבין? החום עייף אותו. הוא התיישב למרגלות החומה, ונרדם...

הם גרו בעיר התחתונה, סמוך ונראה לבית המקדש. שערי העיר סגורים, אין יוצא ואין בא. המוני הרומאים צרים על העיר, מאיימים בכל רגע לפרוץ את החומה האחרונה שנותרה לפליטה. מידי פעם חלפה בליסטראה מאיימת מעל ראשו, נוחתת אי שם ונוטלת עמה עוד מבנה או עוד כמה יהודים מזי רעב ונפוחי כפן.

אביו כבר לא היה בין החיים שעה ששמריהו סובב לו רעב בסמטאות העיר, מחפש אחר איזה עשב שאולי עוד נותר, להחיות את נפשו הכמהה למעט אוכל. לפני שיצא, ראה את אמו מוציאה ממקום מחבוא את פירורי הלחם האחרונים. הוא ידע שזה לא יספיק ויצא, לא רצה לראות בצערה, והיא... הביטה אחריו בצער אין קץ... מקור דמעותיה כבר יבש מזמן, לאחר מות בעלה ושלושת ילדיה היקרים לה כל כך. רק שמריהו נותר לה, אם לא לוקחים בחשבון את ידידיה, שאין יודעים מה עלה בגורלו.

קול שאון הגיע לאזניו, שאון מאיים. הוא רץ לעבר הקולות... "החומה נפרצה...!", "הרומאים פרצו". נחשולי שלדי אדם עטופי עור רצו בכיוון ההפוך לכיוון ריצתו.

למרות גילו, ידע שמריהו מה יקרה כעת; למרות גילו, הספיק להציץ מבעד לסדק בחומה, סדק שרק ילדי ירושלים יודעי כל ידעו עליו, ראה את גלי ההרג וההרס שהותירו הרומאים אחרי שפרצו את החומות הראשונה והשנייה, ידע שזה מה שיקרה גם עכשיו. שוב. הוא הביט לאחוריו. במלוא הדרו ויופיו התנשא שם הר הבית, רם, נישא ובולט בעצמתו, לצדו מצודת החקרא הנודעת. הוא רץ לשם, לא מבטי על שום דבר אחר, שוכח מרעב או צמא. בעקבותיו כבר ניטשו קרבות אחרונים בין אחרוני מגיני העיר שעוד נותרו לבין חיילי רומי מדושני העונג, מקושקשי שריון ואחוזי חניתות, מידי פעם שמע צעקה אחרונה של מאן דהו. והרומאים התקדמו... הם שטפו פנימה בלא מעצורים, ונעצרו ליד מצודת החקרא.

"היהודים האלו", סינן מפקד רומאי, "עקשנים כפרד, ראה גם ראה, אוכל לא ראו מזה חדשים ועדיין נלחמים הם כאריות, לולי כבשנו היום את החומה, כי אז הייתי נוטש את המערכה וחוזר לרומי..."

אותה שעה, כבר היו שמריהו ואמו בעיר העליונה, לאחר שהצליחו להימלט בעור שיניהם, מביטים אחוזי תדהמה על ההרס שכבר הספיקו הרומאים לגרום טרם ניגשו לכבוש את החקרא. "שמריהו", לחשה האם, "הם מתחילים..."

איל הברזל העצום ניגש למלאכה, מתחיל לזעזע בנגיחותיו את החומה האדירה. מעל למגדלי המצודה שפכו המגינים הזועמים זפת רותח, שמן רותח, ירו חיצים, אך הרומאים כבר מצאו להם דרכי הגנה ובכל מקרה, על כל חייל שנהרג קמו ועמדו עשרה.

שמריהו הביט אל המקדש, בחצרו התנהלה עבודת הקודש כאילו ואין מלחמה, כהנים בעבודתם ולווים בשירתם. כבשים לקרבן כבר לא היו, הרעב הרג את כולם. אבל הכהנים לא נכנעו, מידי פעם נפל אחד מהם שדוד, מחץ או אבן קלע, אך מיד ניצב תחתיו אחר לתפוס את מקומו.

שמריהו נכסף לעמוד בעזרה, להציץ, אולי יראה את פאר מנורת הזהב המאירה על סביבותיה, אולי יזכה לחוש בקדושה השורה, אולי יזכה לראות את השולחן, הניצב עתה מיותם ללא הלחמים. הוא כסף לראות את המזבח הניצב על מקומו; את הכהנים העולים ויורדים בו, מי לדשן, מי להקריב; הוא כסף לחזור לימי קדם, עת לקחו אביו ברגל לראות ביפי המקום... מלמעלה, נראה הר הבית היטב.

שמריהו נזכר בסירוריו, מזכיר לעצמו את העיר והמקדש, איך נראו טרם החלה המלחמה הארורה הזו: רחובות מטופחים, מחושבים עד האבן האחרונה שבהם, כיכרות נאים, מחלפים שנועדו להקל על העומס בכניסה להר הבית; נזכר בשערי חולדה המעוטרים כולם בצורות מן הצומח ביופי שאין שני לו, נזכר איך היה עומד למטה, ליד השערים ומביט למעלה, על ה"סטיו" – אולם העמודים המתנשא מעל, אל העמודים המפותחים שסותתו באבני האולם החיצוניות; נזכר באבני השיש התכללות שחיפו על המקדש ונתנו לו מראה של ים רוגע; נזכר בגשרים האדירים והיפים, פאר בניה עולמי שבנה הורדוס, והביט כעת על ההר השמש, על החורבות הפזורות סביביו, אל האיל הנוגח, וידע, שעוד מעט... עוד מעט... עוד מעט ותפרץ גם החומה הזו...

ואז... אז לא יעמוד עוד כלום בפני הרומאים. אחיו מזי הרעב לא יוכלו לגבור עליהם בקרב פנים אל פנים. ואז... אז שוב יראו הררי נרצחים בכל פינה. ליבו כאב. הוא פחד, פחד באמת ובתמים... אמו אימצה אותו אל ליבה, כמו קוראת את מחשבותיו – או אולי חשבה אף היא את אותו מחשבות, וכך, חבוקים, הם ניצבו מביטים אל המלחמה המתרחשת תחת רגליהם. לפנות ערב, כבשו הרומאים את החקרא. בניסיון אחרון לעצורם, פינו המגינים את אולמות העמודים, לאחר שקשרו לכל עמוד לוח עץ מצופה גפרית וזפת, נתנו לרומאים לחדור אליהם ולאחר מכן הבעירו את האולם. מאות רומאים עלו באש, אך נקודת ההגנה היחידה שלפני המקדש עצמו נפלה. בבוקר, עלו הרומאים על החומה. קרב אדירים התרחש כל היום, המגינים לחמו בחירוף נפש ממש, יודעים שקריאתם "למען בית מקדשינו", הפכה כעת ממשית, כי על הבית עצמו הם לוחמים. כאריות הם הסתערו על הרומאים, הורגים בהם עוד ועוד. אך הרומאים, מעודדים מהצלחתם ויודעים כי זהו כמעט המחסום האחרון שטרם ניצחון, לא עצרו, שולחים מאה תחת כל הרוג.

כל היום נמשך הקרב בחצר. כל היום התנחשלו שתי הקבוצות הלוחמות זו אל זו, רומאים אל מול יהודים, נלפתו אלו באלו בלפיתת עבותים, אחזו אלו באלו אחיזת חנק. כל היום כולו, כאשר בבית עצמו ממשיכה העבודה. שמריהו כבר לא הביט, אותה שעה כבר כבד עליו הרעב והוא רבץ כמתעלף תחת קורת גג כלשהי. החום העיר אותו, חום עצום, חום שכמוהו לא הרגיש מאז עמד על דעתו. הוא יצא במרוצה... אמא, בית המקדש בו ער!!! להבות אש ענקיות עלו אל על. המקדש בער כולו. שמריהו החל לבכות, אך לא לבדו, מאות אנשים עמדו, מביטים על הזוועה ובוכים בקול... הן על המקדש נלחמו, עליו סיכנו נפשותיהם, עליו שיכלו בניהם ובנותיהם, עליו נהרגו בעליהן ונשותיהם, המקדש בו ער... ושמריהו נפל מתעלף...

יצחק התעורר ועיניו שטופות דמעות... הוא הרים עיניו, מחפש את האש, את הלהבות, את הרומאים המשתוללים, אך כל שראה היה יהודים צועדים, לבושי נעלי בד, פניהם עצובות והם צועדים אל הכותל המערבי... "איכה ישבה בדד", חשב לעצמו בעודו מפסיע בסמטאות שהיו פעם עמוסי יהודים צועדים לבית המקדש וכיום ערבים מציגים בהם את מרכולתם לראווה, "העיר רבתי עם..."

תכונן ותבנה במהרה בימינו – אכי"ר.

על פרשת השבוע

(דברים א) [א] אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וזצרת ודי זהב: [ב] אזוד עשר יום מזורב דרך הר שעיר עד קדש ברנע: [ג] ויהי בארבעים שנה פעשתי עשר זודש באזוד לזודש דבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה ה' אתו אלהם:

חומש דברים, "משנה תורה", הוא החומש החמישי, שבו משה רבינו מוכיח את עם ישראל לפני מותו (החל מראש חודש שבט ועד ז' באדר) משום שידע שלאחר מותו לא יהיה מי שיתפלל עבור עם ישראל כמו שהוא התפלל עבורם, ולכן מוכיח משה רבינו את עם ישראל כדי שיחזרו בתשובה ולא יוסיפו להכעיס את הקב"ה.

הרה"ג בן ציון מוצפי מסביר שההבדל בין החומשים הקודמים הוא ששם משה רבינו דיבר ישירות מפי הגבורה מה שנקרא בימינו "שידור ישיר", ולעומת זאת בחומש דברים משה רבנו מסכם את הדברים שנאמרו בשמו של הקב"ה.

רבי חיים ליווא אחיו של **המהר"ל מפראג** (רבי יהודה ליווא בן בצלאל) בספרו **ספר החיים**, דורש את שמות פרשיות חומש דברים, לפי המסר שמעביר משה רבנו לבני ישראל לפני מותו.

משה פונה לעם ישראל ואומר לכל אחד, **אלה הדברים** שאני הולך לומר לך, **ואתחנן** אליך שתקשיב ותראה. **עקב** כשם שת.. **ראה** שיש **שופטים** ו**שוטרים** כאן בעולם הזה, על אחת כמה וכמה שיש דין ויש דיין, יש שכר ויש עונש בעולם הבא, ועתה **כי תצא** מהעולם הזה, ו.. **כי תבוא** אל העולם הבא, אז תצטרך לתת דין על מעשיך. לכן ביקשתי מכולכם להיות היום **נצבים** ולשמוע את הדברים, משום שמחר יתקיים בך **וילך** לעולם הבא. ולכן אני מבקש **האזינו** לדברי, ותתקיים בכם **וזאת הברכה** !!!

תרגום יונתן בן עוזיאל מבאר את הדברים שאמר משה לבני ישראל - **אלין פתגמי אוכחותא** (אלה דברי ההוכחות) **די מליל משה** (עדיבר משה) **עם כל ישראל**, **כפנינון לותיה** (התקבלו אצלו) **כד הוון בעיברא דירדנא** (כשהיו בצער הירדן), **ענא ואמר להון** (צנה להם), **הלא במדברא בטורא דסיני אתיהבת לכון אורייתא** (הלא במדבר סיני ניתנה לכם התורה), **ובמישריא דמואב אתפרשת לכון**. (ובמישרי מואב התפרשה לכם) **כמה ניסין ופרישין** (כמה אותות וניסים) **עבד לכון קודשא ברין הוא** (עשה לכם הקב"ה) **מזמן דעברתון על גיף ימא דסוף** (מאז עזברתם את ים סוף) **דעבד לכון אסטרט** (מנהיגות) **לכל שבטא ושבטא**. **ואתון סטיתון מבתר מימריה** (ואתם סטיתם מדברי הקב"ה) **וארגזתון קדמוי בפארן** (והרגזתם אותו במדבר פארן) **על מימרא אלליא** (בצניין המראשית), **וטפלתון עלוי מילי שקרא** (והוצאתם עליו דברי שקר/עליו הרע) **ואתרעמתון על מנא דאחית לכון חיוור מן שמיא** (והתרעמתם על ה מן), **וששילתון בישרא בהצרות** (וביקשתם כשר בחצרות), **והוי חמי לכון** (והיה הקב"ה כואם אליכם) **למשתיציא מגו עלמא** (וחשבו לכם אתכם מן הצולאם), **אלולי דדכר לכון זכות אבהתכון צדיקא** (אלאמלא שזכר לכם זכות אבות) **ומשפן זמנא וארון קיימא ומאנא קודשא** (וזכות המסכן, ארון הכרית וכלי הקודש) **דחמיתון דהבא סנינא וכפר לכון על חובת עיגל דהבא** (וכיפר לכם על הצולאם):

משה רבנו מוכיח את בני ישראל חמישה שבועות לפני פטירתו, וכידוע צוואת אדם לפני פטירתו פועלת הרבה יותר מאשר תוכחה במשך חייו, כמו אצל יעקב אבינו שקיבץ את בניו לפני מותו. מכאן נבין את ירמיה הנביא שאמר (**פרק א,ו**) **ואמר אהיה אדני ה' הנה לא ידעתי דבר כי זער אנכי: ענה לו הקב"ה, ישנם מצבים דחופים... בהם לא ניתן לחכות... חייבים מיד להתריע ולהזהיר... גם אם עודך עדיין - זער ולא זקן בא בימים.**

הקשר בין הפרשה לט' באב - חורבן בית המקדש

לאחר שבתחילת הפרשה מוכיח משה רבינו את עם ישראל ברמז – בראשי פרקים, בהמשך הפרשה מפרט משה רבינו בחטא המרגלים, ובפרשה הבאה פרשת ואתחנן, מפרט משה רבינו בחטא העגל. והלא ידוע שחטא העגל קדם לחטא המרגלים, **אם כן למה הוקדם חטא המרגלים ונזכר בפרשתנו ?**

התשובה היא, שפרשת דברים תמיד חלה לפני תשעה באב, ולכן מופיע בה חטא המרגלים שחל בתשעה באב.

הכלי יקר (רבי שלמה אפרים מלונטשיץ) מפרש את הפסוק **בֵּין פְּאָרְן וּבֵין תְּפֹל**, ואומר שיש כאן עניין מיוחד לצמד המילים **בֵּין – וּבֵין**. = שזהו רמז לעניין **"בין המצרים"**.

פְּאָרְן - שם היה מעשה חטא המרגלים שחל **בתשעה באב** שבחטא זה בכו בכיה של חינוס והקב"ה קבע אותה לבכיה של דורות. **תְּפֹל** – מרמז על מעשה העגל שחל **בי"ז בתמוז**, שביום זה נשתברו הלוחות, הובקעה חומת העיר ירושלים,

נמצא שבין גבולים אלו נתפרדה החבילה מכל וכל כי סרו מהר מן ה', וסרו גם איש מעל אחיו, ונמצא ש"ז בתמוז וט' באב גדר מזה וגדר מזה ואין דרך לנטות ימין ושמאל לפיכך, כל רודפיה השיגוה בין המצרים. כל - משמע אפילו רודף כל דהו, חלוש יוכל להם כי בזמן אחד נאצו את קדוש ישראל חללו קדושת ישראל התלוי באחדות האומה, ובזמן שני, נזורו אחור מן השכינה ואל מי ינוסו לעזרה ?

חטא המרגלים = בכיה לדורות

סנהדרין קד/ב – (איכה א,ב) בְּכֹו תִבְכֶּה בְּלִילָה שְׁתֵי בְכוֹת הִלְלוּ לְמָה ? אמר רבה אמר רבי יוחנן, אחד על מקדש ראשון, ואחד על מקדש שני. בלילה, על עסקי לילה, שנאמר **(במדבר יד, א-שלא לך) וְתִשָּׂא כָל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם בְּלִילָה הַהוּא:** אמר רבה א"ר יוחנן אותו (היום) ליל ט' באב היה, אמר להן הקב"ה לישראל אתם בכיתם בכיה של חנם ואני אקבע לכם בכיה לדורות.

מדוע דווקא בחטא המרגלים נקבעה בכיה לדורות עד ימינו ?

כלי יקר (רבי שלמה אפרים מלונטשיץ) ובט"ב היה מעשה המרגלים, בו ביום נולדה מדת שנאת חנם בישראל, **כמ"ש (דברים א,כז) וַתִּרְגְּזוּ בְּאַהֲלֵיכֶם וַתֹּאמְרוּ בְּשֵׁנָאת ה' אֲתָנוּ הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לָתֵת אֲתָנוּ בְיַד הָאֱמֹרִי לְהַשְׁמִידָנוּ:**

מהי שנאת חינוס ?

רש"י – (רבי שלמה יצחקי) מסביר את המשמעות של **בְּשֵׁנָאת ה' אֲתָנוּ הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם** על ידי משל למלך שהיו לו שני בנים ושתי שדות. בשדה אחד יש כל הזמן מים זורמים להשקיה, ואילו בשדה השני יש צורך בגשמים. דהיינו, לטענת עם ישראל, הקב"ה מוציא אותם מהארץ הטובה, ארץ מצרים המושקית מנהר הנילוס **הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם**, ורוצה לתת לנו את הארץ הפחות טובה **לָתֵת אֲתָנוּ בְיַד הָאֱמֹרִי לְהַשְׁמִידָנוּ**, שבארץ האמורי, ארץ ישראל המים תלויים במטר השמים. ולכן כביכול הקב"ה שונא את עם ישראל.

הכיצד !? והלא עם ישראל יצא בניסים גלויים ממצרים, 10 המכות, כל אחד יוצא ברכוש רב, קריעת ים סוף, הים פולט ליד כל יהודי את הנוגש המצרי שלו, גדולה ביזת הים מביזת מצרים, מעמד הר סיני, הנהגתו של משה רבינו, ענני הכבוד, המן, בארה של מרים, הבגדים והנעליים לא בלו מעליהם, ועוד הנהגה של ניסים גלויים מעל הטבע... וכל זה מהקב"ה,

ואתם עוד אומרים – בְּשִׁנְאֵת ה' אֲתָנּוּ הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם !? עם שמונהג בדרך שכזו מונהג על ידי שנאה ? אלא עצם המחשבה שלכם - זוהי שנאת חינוס !!!

כתוב בפסוק וַתִּרְגְּזוּ בְּאֶהְלִיכֶם – מה משמעות המילה וַתִּרְגְּזוּ ?

התשובה היא באדם שנקרא "נרגן" בימינו "קוטר" על תכונה זו של האדם כותב **רבינו יונה גירונדי** בספרו **שערי תשובה – רלא** נרגן. אמר שלמה המלך עליו השלום, (משלי יח, ה) דְּבָרֵי נִרְגָן כְּמוֹת־לֵהֲמִים וְהֵם יִרְדּוּ וְזִדְרֵי כֶּטָן: פירושו - הנרגן הוא האיש אשר דרך חוקו להתאונן ולהתרעם וימצא תנאות על חברו תמיד על מעשיו ועל דבריו. ואף על פי שחברו בתומו מתהלך עמו ולא זד עליו בדבר, וידון כל דבר לחובה ולא לזכות וכל שגגה ישים לזדון. כעת נבין מדוע דווקא בחטא המרגלים נקבעה בכיה לדורות, משום שבמעשה המרגלים, **נשתרשה בעם ישראל המידה של שנאת חינוס.**

חורבן בית ראשון על ידי מלכות בבל - נבוכדנאצר

בית ראשון נחרב על ידי נבוכדנאצר מלך בבל בגלל שלושת העבירות של עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים.

נשאלת שאלה – **מדוע דווקא מלכות בבל קיבלה את התפקיד של החרבת הבית הראשון ?**

התשובה נובעת מתוך יסוד ביהדות הקרוי **מכ"מ = מידה כנגד מידה**, שבו כל אדם נענש בדבר שבו הוא חטא, כדי שידע מה עליו לתקן. לדוגמא, אם אדם מפסיד כספים בעסק, אז ידע שחטא בעוון ממון ויחפש מה עליו לתקן.

אומר **הרב אליהו דסלר**: גם בעם ישראל, כאשר הקב"ה רואה שעם ישראל חטא בדבר מסוים, ואינו מתקן את עצמו מאותו עניין, מגלה הקב"ה את עם ישראל לאומה שנגועה באותו החטא שבו הם חטאו, ואם שם בגלות לא יידבקו במעשיהם, כך יתקנו את עצמם.

כעת נבין שבני ישראל גלו לבבל שהייתה מרכז לעבודת אלילים, גילוי עריות ושפיכות דמים, כדי שיתקנו שם את חטאם ויחזרו לארץ לאחר 70 שנה.

יסוד נוסף נלמד מהגמרא **גיטין נ"ב אונקלוס בר קלוניקוס** (מי שכתב את תרגום אונקלוס) בר אחתיה דטיטוס הוה (היה בן אחותו של טיטוס הרשע שהרס את בית המקדש), בעי לאיגורי, (רצה להתדייר) אזל, אסקיה לטיטוס בנגידא (הפק והצלה את טיטוס באוב), אמר ליה (fke את טיטוס באוב), מאן חשיב בההוא עלמא ? (מי חשב עליו בעצמו בצלף?) אמר ליה – ישראל. (fke אונקלוס את טיטוס) מהו לאידבוקי בהו ? (האט כדאי לי להידבק בהם?) אמר ליה: מילייהו נפישין (דבריהם מרובים) ולא מצית לקיומינהו (לא תוכל לתפוסם) זיל איגרי בהו בההוא עלמא, (פק ותתרה ביהודים בצלף הלה) והוית רישא (ותהיה fke-ekנהי) דכתיב (איכה א, ה) הֲיוּ צָרִיךָ לְרֹאשׁ אִיבִיךָ שְׂלוֹ כִּי ה' הוֹזִיחַ עַל רֶב כְּשִׁעִיךָ עוֹלְלִיךָ הִלְכוּ עִבְדֵי כַפְנֵי צָר: כל המיצר לישראל נעשה ראש.

מדברי הגמרא עולה כי כל מי שהוא צורר לעם ישראל חייב להיות אדם גדול ומנהיג של אומה גדולה, וזאת משום שגם כאשר הקב"ה מעניש את עמו, משום כבודם של ישראל הוא מפילם רק בידי שליט גדול ולא בידי אדם פשוט ושפל.

ונשאלת השאלה, מה היה מיוחד בנבוכדנאצר שניתנה לו גדולה, כדי שיחריב את הבית הראשון ?

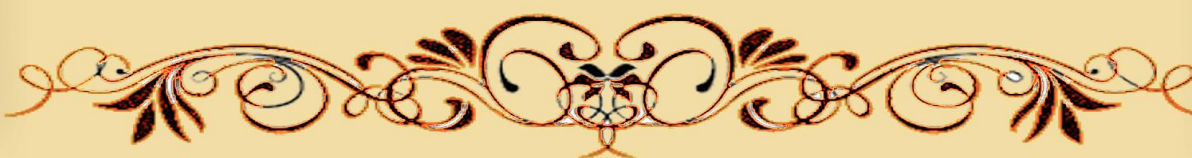
את השאלה הזו שאל הנביא ירמיה את הקב"ה כפי שמובא **במסכת סנהדרין צו א**:
(ירמיה יב) **א**) צדיק אֵתֶה ה' כִּי אָרִיב אֵלֶיךָ אַךְ מִשְׁפָּטִים אֲדַבֵּר אוֹתָךְ מִדֹּעַ דֶּרֶךְ רְשָׁעִים
עֲלֹזָה שָׁלוּ כָּל בְּגָדֵי בְּגָד: **ב**) זָטַעְתֶּם גַּם עֲרֵשׂוֹי יִלְכוּ גַם עֲשׂוֹ פְרִי (מקס ירמיה לדצת את
דרכי התנאה se הקב"ה, מדוץ se חנה דרכו se נבוכדנאצר ?) **מאי אהדרו ליה ?** (מה ענו לו
?) (ירמיה יב,ה) כִּי אֵת רִגְלֵי רֵצְתָה וַיִּלְאוּךָ וַאֲיֶךָ תִּתְנוּזְרָה אֵת הַסּוּסִים וּבְאָרְץ שָׁלוֹם אֵתֶה

בוטחו ואיך תעשה בגאון הירדן: (ומכרת הנארא את הדברים...)
משל לאדם אחד שאמר: יכול אני לרוץ ג' פרסאות (כ- 12 ק"מ) לפני הסוסים (במהירות
יותר מהסוסים) בין בצעי המים (בתנאים קשים, בגוף). נזדמן לו רגלי אחד (13א) רץ לפניו
ג' מילין (כ- 3.5 ק"מ) ביבשה ונלאה (והוא התציף), אמר לו: (הא 13א דקט) ומה לפני רגלי
כך, לפני הסוסים על אחת כמה וכמה (אותי רדפי לא השת, ואל הסוסים אתה מדבר !?)
ומה שלשת מילין כך, ג' פרסאות על אחת כמה וכמה ! (3.5 ק"מ לא הצלחת, ואתה מדבר
אל 12 ק"מ !?) ומה ביבשה כך, בין בצעי המים על אחת כמה וכמה ! (ביבשה לא הצלחת
ואתה מתפאר שתוכל בגוף !?)

אף אתה (ירמיה - skiee ותמהה) ומה בשכר ארבע פסיעות, ששילמתי לאותו רשע
(נבוכדנאצר) שרץ אחר כבודי, אתה תמיה !? כשאני משלם שכר לאברהם יצחק ויעקב
שרצו לפני כסוסים עאכו"ו !? היינו דכתיב (ירמיה כג,ט) לְנִבְאִים זָשִׁיב לְבִי בְּקִרְבֵי רִזְפוֹ כָּל
עֲצָמוֹתַי הָיִיתִי פְּאִישׁ שִׁכּוֹר וּכְגֹבֵר עֲבָרוּ יַיִן מִפְּנֵי ה' וּמִפְּנֵי דְבָרֵי קִדְשׁוֹ: (פירוש se דבר
הוא, 3א ו1א, אט נבוכדנאצר רשע זה עצמו 4 פסיעות שפסע לכבוד הקב"ה קיבא שכר
להיות מאכ גדול, מה גדול שכרו se יהודי שומר תורה ומצוות !!!)

(skiee הנארא) הני (לא) ד' פסיעות מאי היא ? (במה מדובר ?) דכתיב (ישעיה לט,א)
בַּעַת הַהוּא שָׁלוֹם מִרְדֵּךְ בְּלֹאֲדָן בֶּן בְּלֹאֲדָן מִלֶּךְ בְּכָל סְפָרִים וּמִנְזוּחַ אֵל זִזְקִיהוּ וַיִּשְׁמַע כִּי
זוֹלָה וַיִּזְזַק: משום כי חלה חזקיהו ויחזק, שדר ליה ספרים ומנחה ? (רק בלל שהיה חולה
se nfe מתנות ?) אין (כן) (דברי הימים-ב לב,לא) וכן במליצי שרי בכל המשלזזים עליו
לדרש המופת אשר היה בארץ דאמר רבי יוחנן: אותו היום שמת בו אחז (אביו הרשע se
חזקיהו) שתי שעות היה (קיצר הקב"ה את היום לפני שעות הלילה, כדי שלא יספיקו להספיד
את אחז בלל רעותו) וכי חלה חזקיהו ואיתפח (וכאשר חלה חזקיהו מאכ והבריא)
אהדרינהו קודשא בריך הוא להנך עשר שעי ניהליה, (החזיר הקב"ה את אותו 10 שעות
החסרות לחזקיהו הקב"ה se enee. הסיפור הוא כאשר בא הנביא ישעיה להוכיח את חזקיהו
מאכ אל זה se התחתן ולא הביא בנים לצואט, שנאמר - בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חֲזַקְיָהוּ
לָמוֹת וַיָּבֹא אֵלָיו יִשְׁעִיהוּ בֶן אֲמוּץ הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר ה' צוּ לְבִיתְךָ כִּי מֵת אֲתָה וְלֹא
תֵּחִיָּה: {ב} וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה': וַאֲחֵר שֶׁהִתְפַּלֵּל חֲזַקְיָהוּ מִקִּירוֹת
לִיבּוֹ, וְהִתְחַיֵּה לְהִתְחַתֵּן וְלִהְיֵא יִלְדִים, הקב"ה קיבא את תפלתו, וכדי להוכיח לו שנחלף
צונו החזיר הקב"ה את ה 10 שעות אחרנית) דכתיב (ישעיה לח,ח) הִנְנִי מְשִׁיב אֵת צֶלַ

המַעֲלֹת אֲשֶׁר יִרְדָּה בְּמַעֲלֹת אֲזוּז בְּשִׁמְשׁ אֲזוּרְיִית עֲשֶׂר מַעֲלֹת וְתִשָּׁב הַשֶּׁמֶשׁ עֲשֶׂר
מַעֲלֹת בְּמַעֲלֹת אֲשֶׁר יִרְדָּה: אמר להו: (באותו זמן בבבל הולך בלאדן לישון את מנוחת
הצנהיים, ומקס מצבדיו שיצרו אותו בזמן כמו ככל יום לפני השקיעה, והנה הנה se מאנת
לשקוץ 10 שעות, מתצורר בלאדן והוא בטוח לפני כמות השנה שצבר מצבדיו שכו להצירו
ושמדבר כבר ביום המחרת) מאי האי ? (שאל בלאדן את צבדיו - מה קורה כאן ?) אמרו
ליה: חזקיהו חלש ואיתפח (סיפרו אל זה שחזקיהו מאכ ישראל חלה ונתרפא והקב"ה צר
לכבודו את ה 10 שעות), אמר: איכא גברא כי הכי ? (יש אדם שצברו משתנים סדרי
צואט ?) ולא בעינא לשדורי ליה שלמא ? (ואנחנו לא נחלף לו אצרת ברכה ?)

כתבו ליה: שלמא למלכא חזקיה, שלם לקרתא דירושלם, שלם לאלהא רבא.

נבוכדנאצר, ספריה דבלאדן הוה (שהיה הסופר fe בלאדן). ההיא שעתא, (באותו הזמן) לא הוה התם (לא היה שם) כי אתא, (כאשר בא - אתא אתם) אמר להו: היכי כתביתו ? (איך כתבתם ?) אמרו ליה: הכי כתבינן, (הראו לנו הצעתך ואמרו לנו כמה כתבנו) אמר להו, (אמר להם) קריתו ליה אלהא רבא, וכתביתו ליה לבסוף !? (קראתם לו אפוקים הצדוף וכמתם אותו אחרון ?) אמר, אלא הכי כתובו (אלא כך יש לכתוב) שלם לאלהא רבא, (קודם כל אפוקים) שלם לקרתא דירושלם (אח"כ הציר ירושלים), שלם למלכא חזקיה (ולבסוף המלך חזקיה). אמרי ליה, קרינא דאיגרתא איהו ליהויה פרוונקא (קרא האיצרת הוא יהיה העיני, כלומר את אתה רוזה לפני תרדוף אחרי העיני) רהט בתריה (רץ נבוכדנאצר אחרי העיני) כדרהיט ארבע פסיעות, (כאשר פסע נבוכדנאצר 4 פסיעות) אתא גבריאל ואוקמיה (בא המלאך גבריאל וצברו) אמר ר' יוחנן, אילמלא בא גבריאל והעמידו, לא היה תקנה לשונאיהם של ישראל (אם גבריאל לא היה צובר את נבוכדנאצר, לא הייתה אפשרות ליהודים לצבור מפניו עונות).

המהרש"א (רבי שמואל אידליש) אומר בסנהדרין: למעלה מ-2,000 שנה מאז שנחרב בית ראשון, אנו עושים שלושה צעדים בתפילת 18 כדי לתקן את צעדיו של נבוכדנאצר, ואומרים יהי רצון שייבנה בית המקדש, כי בגלל הצעדים שלו נחרבו בתי המקדש.

בפסיקתא ובמדרש כתוב שנבוכדנאצר פסע שלוש פסיעות, וזכה שבזכות אותן שלוש פסיעות עמדו שלושה מלכים מביתו – נבוכדנאצר, אוויל מרודך ובלשצאר.

שואל החפץ החיים (רבי ישראל מאיר הכהן) שלושה צעדים (לפי מדרש) או ארבעה צעדים (לפי גמרא) ?

התשובה היא פשוטה – **שלושה וחצי צעדים**. כאשר הרים נבוכדנאצר את רגלו להתחיל את הצעד הרביעי, אז עצר אותו המלאך גבריאל. המדרש – לא מחשיב את חצי הצעד, הגמרא – כן מחשיבה.

את השכר של **חצי הצעד** קיבלה ושתי שהייתה בתו של בלשצאר ומלכה עם אחשוורוש רק במשך **חצי מלכות**, משום שאחשוורוש הוציא אותה להורג על שלא הסכימה להגיע ערומה למשתה שלו. וידוע של-ושתי לא הייתה שום בעיה להופיע ערומה בפני השרים ולקיים את דרישת המלך (**מגילת אסתר א,יא**) **לְהִרְאוֹת הָעַמִּים וְהַשָּׂרִים אֶת יָפֶיהָ כִּי טוֹבֵת מִרְאֵה הָיְתָה:** ואם כן נשאלת השאלה – **אז מה גרם לה לסרב לבקשת המלך ?**

התשובה – המלאך גבריאל, אותו מלאך שעצר את נבוכדנאצר מלהשלים את הצעד הרביעי שאז לא היו היהודים יכולים לעמוד מפניו של נבוכדנאצר, עצר את ושתי בחצי מלכותה, שאם הייתה נשארת בחיים, הייתה מתחברת לעצתו של המן להשמדת עם ישראל. **ומה עשה המלאך גבריאל ?**

מגילה יב/ב – (ה'א' ה'א'א) ותמאן המלכה ושתי ? מכדי פריצתא הואי, (ה'א'א פ'ר'א ה'י'תה, ה'ה'ר'..) דאמר מר, שניהן לדבר עבירה נתכוונו. (א'ס כ'ן..) מאי טעמא לא אתאי ? (מה הטעם באה עליה ?) אמר רבי יוסי בר חנינא, מלמד שפרחה בה צרעת, במתניתא תנא, **בא גבריאל ועשה לה זנב** – כלומר הכוונה לזנב הוא בנמשל, כמו שהזנב מסמן את סופה של הבהמה, גם כאן בא המלאך גבריאל וסיים את **תקופתה = חצי הצעד** של ושתי.

נלמד מכאן יסוד עצום, אם הקב"ה שילם שכר כל כך גדול לגוי על כל פסיעה ופסיעה וגם על חצי פסיעה שעשה לכבוד הקב"ה, כמה שכר גדול לאין ערוך מחכה ליהודי על פסיעה ופסיעה בדרכו לתפילה בביהכ"ס, לשיעורי תורה, וכל דבר ועניין שבמצווה, ובמיוחד בימים קשים.

חורבן בית שני על ידי מלכות רומי/אדום

בית שני נחרב על ידי טיטוס מלכות רומי/אדום בגלל שנאת חינם.

ונשאל – מדוע דווקא מלכות אדום/רומא נבחרה להחריב את בית שני ?

גם כאן התשובה נובעת מתוך אותו יסוד של מכ"מ = מידה כנגד מידה.

יומא ט/ב – אבל, מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות חסדים, מפני מה חרב ? מפני שהיתה בו שנאת חנם. ללמדך, ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים

מדברי הגמרא עולה שאלה גדולה, איך יכול להיות שאנשים העוסקים בתורה מצוות ומעשים טובים, יכולים להיות בעלי שנאת חינם ?

(ויקרא יא – שמיני ג) כל מפרסת פרסה ושסעת שסע פרסת מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו: **(ד)** אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפרסי הפרסה את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפרס טמא הוא לכם: **(ה)** ואת השפן כי מעלה גרה הוא ופרסה לא יפרס טמא הוא לכם: **(ו)** ואת הארנבת כי מעלת גרה הוא ופרסה לא הפרסה טמאה הוא לכם: **(ז)** ואת הזויר כי מפרס פרסה הוא ושסע שסע פרסה והוא גרה לא יזר טמא הוא לכם: התורה מציינת את ארבעת החיות היוצאות דופן בסדר הבא: הגמל, השפן, הארנבת והזויר.

המשותף לגמל, לשפן ולארנבת הוא שבחיזוניות שלהם בצורת הפרסה אתה ישר מזהה שהם **טמאים**. אולם בפנימיות שלהם, שהם מעלה גרה הרי שהם **טהורים**.

החזיר לעומת זאת, בחיזוניות שלו, מפרס פרסה, כלומר **טהור** הוא, אבל בפנימיות שלו, הוא אינו מעלה גרה דהיינו **טמא**.

הרב ברוך רוזנבלום מבאר את הרעיון, שבבית ראשון עבדו עבודה זרה בגלוי אבל הייתה אהבת חינם, בין האנשים. כלומר אנשי בית ראשון דומים לגמל לשפן ולארנבת, מבחינה חיזונית ראו בגלוי את העבודה זרה = הסימן הטמא, אבל מבחינה פנימית היו בהם תכונות טובות = הסימן הטהור, שיצרו את אהבת החינם שהייתה בניהם.

לעומתם אנשי בית שני דומים לחזיר, מבחינה חיזונית הראו את עצמם כגומלי חסדים, לומדי תורה, צדיקים = הסימן הטהור, אבל מבחינה פנימית הייתה בהם שנאת חינם = הסימן הטמא.

אומרת הגמרא במסכת **יומא ט/ב – ר' יוחנן רבי אליעזר דאמרי תרווייהו** (*אכאכו ינהס*). ראשוני (*אכי בית ראון*) שנתגלה עונם (*אונמ לא היה מוסתר*) נתגלה קצם (*אנקב*) להט *סו* להט *פח* חזות וחזרו לפנות את הבית (*אני*). אחרונים (*אני בית ני*) שלא נתגלה עונם (*אני נראית כצדיקיה מוחלף ומסתייר את את ענותיהט, את שנת החיט שהיא פנימית*) לא נתגלה קצם (*אזר היוט לא נסת"מה הפלות בצוונותינו הרביט, ואדיין לא זכינו לבית פנימית*). אמר רבי יוחנן, טובה (*אדיף*) צפורן של ראשוני (*אהכפוכנייט חיצוניות הט וראית את מבריסו של אחרונים*), ואילו כריסו *פח* אדק פנימית היא וליא ידא מה מצבה

אומר **הרב אליהו דסלר**: בבית שני חטא שנאת החינם היה מוחבא בפנימיות האדם. בתי המדרש מלאים, יש מקורות חסד – חיזוני הכל נראה בסדר. אבל בפנים...

מדרש בראשית רבה – פרשה סה, סימן א: וַיְהִי עֲשׂוֹ בֶן אַרְבָּעִים שָׁנָה (בראשית כו, לד),
הָדָא הוּא דְכָתִיב (תהילים פ, יד) יְכַרְסֵמֶנָה זְזִיר מִיַּעַר, רַבִּי פִּינְחָס בְּשֵׁם רַבִּי סִימּוֹן, מִכָּל
הַנְּבִיאִים לֹא פָרְסַמְוָה אֶלָּא שְׁנַיִם, מִשָּׁה וְאַסָּף. מִשָּׁה אָמַר (דברים יד, ח) וְאֵת הַזְּזִיר כִּי
מִפָּרִיס פָּרְסָה הוּא. אָסָּף אָמַר, יְכַרְסֵמֶנָה זְזִיר מִיַּעַר. לָמָּה הוּא מוֹשְׁלָה בְּחִזְרֵי, אֶלָּא מָה חִזְרֵי
הַזֶּה בְּשַׁעָה שֶׁהוּא רוֹבֵץ הוּא מִפְּשֵׁט אֶת טְלָפִיו כְּלוֹמַר שְׂאֲנֵי טְהוֹר, כִּד מְלָכּוֹת הַזֹּאת הַרְשָׁעָה
גּוֹזְלֵת וְחוֹמְסֵת נִרְאֵת כְּאִלוּ מִצַּעַת אֶת הַבֵּימָה. כִּד עֲשׂוֹ כָּל אַרְבָּעִים שָׁנָה צַד נָשִׁי אֲנָשִׁים
וּמְעַנָּה אוֹתָם, וְכִינּוֹן שֶׁהִגִּיעַ לְאַרְבָּעִים שָׁנָה דָּמָה עֲצָמוֹ לְאַבְיוֹ, אָמַר מָה אָבָא נָשָׂא אִשָּׁה בֶן
אַרְבָּעִים שָׁנָה אִף אֲנִי נוֹשֵׂא אִשָּׁה בֶן אַרְבָּעִים שָׁנָה, הָדָא הוּא דְכָתִיב: וַיְהִי עֲשׂוֹ בֶן אַרְבָּעִים
שָׁנָה.

למדנו מכאן שכל מידתו של עשיו הייתה חיצונית – **(בראשית כה, כח-תולדות) וַיֵּאָהֵב**
יַצְזֹק אֶת עֲשׂוֹ כִּי צִיד בְּפִיו וּרְבִקָּה אֶהְבֵּת אֶת יַעֲקֹב: שידע עשיו לצוד את אביו בדיבורים,
יצחק אבינו שהיה רגיש לנושא מעשרות (שהפריש מאה שערים) והיה עשיו שואל את אביו,
כיצד מעשרין את המלח ?

כעת נבין מדוע אנו יכולים לפגוש אנשים שעוסקים בתורה במצוות ובמעשים טובים, אבל
בפנים מלאי קנאה שנאה ותחרות, שיש אנשים שליבם ופיהם אינם שווים.. ובמיוחד בדורנו
שעליו אמרה הגמרא – והאמת נעדרת.. עלינו לפקוח עיניים ולהיזהר.. כבדהו וחשדהו..

מכאן גם נבין מדוע גלות בית שני היא בעשיו הוא אדום, שתכונה זו של שנאת חינם פנימית,
מול חיצוניות של צדיק הייתה טבועה בעשיו. בעשיו נאמר על חרבך תחיה. שזהו יסוד של
שנאה, שהרי הלכה היא שעשיו שונא ליעקב. ולכן אם חטאתם בשנאת חינם, תגלו למי
שאצלו שנאה היא יסוד, תגלו למי שידוע ששונא הוא אותך, תגלו למי שמתנהג כמוך –
מידת החזיר – בחיצוניות מראה עצמו כצדיק, אבל בפנים כל מעשיו מלאים בשנאה ורוע.

זכותו של עשיו הוא אדום

גם כאן נשאל על פי האמור בגמרא, **בגיטין נו/ב - כל המיצר לישראל נעשה ראש.**

**מה היא זכותו של עשיו שניתנה לו הרשות להחריב את הבית השני ? ולהוציא אותנו לגלות
שנמשכת עד היום ?**

בפרשתנו **(דברים בה) אֶל תִּתְּגְרוּ בָּם כִּי לֹא אֵתֶן לָכֶם מֵאַרְצָם עַד מִדְרָךְ כָּף רֶגֶל כִּי**
יִרְשֶׁה לְעֵשָׂו גְּתֵתִי אֶת הָרַ שִׁעִיר: דהיינו עשיו מקבל מתנה את הר שעיר, כולל הבטחה שעם
ישראל לא יתגרה בו. – **על מה מגיעה לו מתנה שכזו ?**

מסביר **הילקוט שמעוני:** בשכר 3 דמעות שהוריד עשו – נשא את קולו ויבך – נתנו לו את
הר שעיר, שאין גשמי ברכה פוסקים בו עד עולם. ותשקנו בדמעות שלישי – הוריד 3 דמעות,
אחת מעין ימין, אחת מעין שמאל ואחת תלויה עד היום בעין, ובגללה הוא יאכיל את עם
ישראל דמעות כמו לחם – "והאכלתם לחם דמעה".

הרה"ג בן ציון מוצפי מסביר שזהו המנהג בתפילת השחרית לתת 3 מטבעות לצדקה הינו
כנגד 3 דמעות שהוריד עשיו.

מדרש דברים רבה – פרשה א, סימן טו: אמר רבן שמעון בן גמליאל, לא כפד ברך את אבותיו כמו אני את אבותי, ומצאתי שכפד עשו לאביו יותר ממני. כיצד, אמר רבן שמעון בן גמליאל הייתי משמש את אבי בכלים צואים, וכשהייתי הולך לשוק הייתי משליך אותן הכלים ולובש פלים נאים ויוצא בהן, אבל עשו לא היה עושה כן, אלא אותן פלים שהיה לובש ומשמש בהן את אביו, הן מעלים.

למד מכאן רבן שמעון בן גמליאל שבח נוסף על עשיו, שהרי יצחק אבינו כבר עיוור היה, ועשיו יכול היה לגשת לאביו בכל בגד שיבחר שהרי עיוור הוא, אולם עשיו בחר להמשיך לכבד את אביו... כעת נבין יותר את הפסוק (**מלאכי א,ו**) **בן יכבד אב ועבד אדניו ואם אב אני איה כבודי ואם אדונים אני איה מוראי אביר ה' צבאות לכם הכהנים בוני שמי ואמרתם במה בוינו את שמי:**

הרב רוזנבלום מספר שישנם ספרי תורה שבהם האות 'ס' בפסוק (**דברים ב,ג**) **רב לכם סב את החר הזה פנו לכם צפנה:** מתוייגת (והיא לא שעטני"ז ג"ץ, בד"ק חי"ה) לרמוז לנו ש.. 'ס' = 60. ולפי שעשיו כיבד את אביו שהיה בן 60 בלדת אותם, עתיד להחריב את הבית שגובהו 60 אמה.

יתרה מזאת, בבל שהחריבה את הבית הראשון, קיבלה אפשרות להחריב את הבית, אך לא לקעקע את היסודות. עשו קיבל רשות גם להחריב את הבית וגם הכרית את היסודות...

מדרש שמות רבה – פרשה לה, סימן ה:

דבר אחר, ועשית את הקרשים. מה פתיב למעלה (**שמות כה,ג-תרומה**) וזאת התרומה אשר תקוּזו מאתם זהב וכסף ונזושת. זהב זו בבל, שנאמר (**דניאל ב,לב**) הוא צלמא ראשה די דהב טב. וכסף זו מדי, שנאמר (**דניאל ב,לב**) נזוהי ודרעוהי די כסף. נחשת זו יון, שנאמר (**דניאל ב,לב**) מעוהי וירכתה די נזוש. אבל ברזל אין פתיב פאן, לא במקדש ולא במשכן, למה? שנמשל בו אדום, שהחריבה בית המקדש. ללמדך, שמכל המלכיות קבל הקדוש ברוך הוא דורון לעתיד לבוא חוץ מאדום, והרי בבל אף היא החריבה אותו? אלא על שלא קעקעה אותו, אבל אדום מה פתיב בה: (**תהילים קלז,ז**) האמרים ערו ערו עד היסוד בה, עד עכשיו היסוד בה, לפיכך לא נכתב ברזל במשכן ובמקדש, שמשולין בו אדום. לסיכום, עכשיו מובנים לנו דברי הגמרא, **יומא ט/ב -** ללמדך, ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים.

גם מכיבוד האב של עשיו אנו יכולים ללמוד לקח. שהרי המשיך עשיו לשרת את אביו בבגדי החמודות גם כאשר יצחק אבינו כבר כהו עניו ולא ראה. היסוד הוא שאם אדם ניגש לבצע מצווה, הוא צריך לבצע אותה במלואה ובהדרה ללא קשר מי רואה אותך ואיך, אלא שתהיה המצווה לשם מצווה בלבד.

חכמינו לימדונו "דור שלא נבנה הבית בימיו, כאילו חרב בימיו", מכאן צריכים אנו להבין שגם הדור שלנו שעדיין לא תיקן את העניין של שנאת חנם, שהרי אם כן היה נבנה בית מקדשינו, ולכן כל אחד מאתנו ידאג לתקן את עצמו שליבנו ופינו יהיו שווים,

ובע"ה ייטע הקב"ה בכל אחד מאתנו את הכוחות לתקן מידה זו, ובכך נזכה ששנה זו תהיה תענית אחרונה לתשעה באב, בביאת משיח צדקנו, ויהפוך הקב"ה את יום האבל הזה לשמחה, במהרה בימינו – אכ"ר.

מוסר מדברי חז"ל

למה אתה לא בוכה ?

מסופר על זוג ששנים רבות ציפו לילד, והנה לאחר שנים רבות האמא נפקדה בהיריון. כחלוף תשעה חודשים, כאשר ההורים הנרגשים נמצאים בחדר הלידה, בא הרופא המיילד ומבקש לדבר עם הבעל "אדוני" הוא אומר לו, "לצערינו יש סיבוק קשה בלידה, ולא נוכח לזה לך את שניהם, הבחירה קשה מאוד מאוד, או שני לך את אשתך, או את הבן... מה אתה בוחר?" אין מילים שיכולות לתאר רגע שכזה, האבא המיוסר ניגש לאשתו ואומר לה "אשתי היקרה, את כל חיי, כאופן שני לך אותך, ובצ"ה נלכה לילדים אחריי" עונה לו אשתו, "בצ"ה היקרה, הרי ששנים רבות ציפינו וחיינו לילד הזה, והסיכוי שאני כעת אכנס שוב להריון, הוא אפסי ואתה יודעת זאת, והרי סוף כל האדם למיתה, לכן בצ"ה אני מצווה עליך שתחתום לרופאים שיצילו את הילד, רק תבטיח לי שתציל אותי על ברכי התורה והיהדות, תספר לי עליו, וכי יצא לי הילד המצוות תדאג שיאמר עלי קדיש לצילוי נשתי" בדמעות שליש מנשק הבעל את אשתו ומבטיח לה שימלא את כל מבוקשה עד לפרט האחרון, וברגע בלתי ניתן לתיאור חותם הבעל לרופאים שיצילו את הרך הנולד, וכך היה - הבן נולד בשעה טובה, באותה שעה שבו החזירה אמו את נשמתה הטהורה לבורא עולם ובכך העניקה לו חיים.

חלפו להם 13 שנים, האבא גידל את הבן לתפארת, והנה מסיבת בר המצווה מתקרבת, האבא מציין שוב ושוב בפני הילד, "בני היקרה, אמך בנשמותיה האחרונות ביקשה שתאמר עליה קדיש כשתצא למצוות, לכן אני מקפיד שתאמר את הקדיש בצורה הכי טובה ומרעננת שיכולה להיות..."

מגיע הרגע המרגש והבן מתחיל "יתעצב ויתקדם..." ואין רגש, ואין רטט, הקדיש נקרא באופן הפשטני ביותר. האבא שלא מצא את עצמו מרוב צער, אומר לבנו, "כל חיי חייכתי לראות הזה, לנחת רוח לאמך, וככה קראת את הקדיש? זה מה שמציע לה?" מסתכל הבן על אביו השבור, ועונה לו "אבא יקר שלי, אני נולדתי וצדתי בלי אמא, אני לא מרעיש בחיסרון של אמא כאמך, מצולצלת היא הייתה לי אמא... אז איך אתה רוצה שאני אבכה על מה שלא היה לי מצולצלת...?"

עברו 1946 שנה לחרבן בית שני, ואנחנו לא מסוגלים להבין איזה בית מקדש הפסדנו, אז איך נבכה אבא? איך נקונן על חרבן הבית? איך נצליח להזיל דמעה מתוך כאב אמיתי על האובדן? הלא אנחנו לא זכינו להתברך ממנו...

לכן עלינו לשמוע, לנסות ולהבין מה "אבא מספר על בית המקדש", וננסה להבין ולדמיין מה הפסדנו... בית המקדש הינו הצוהר המחבר בין העולם הגשמי לרוחני, 10 נסים גלויים נעשו בבית המקדש, וכל מי שהיה מגיע לבית המקדש היה מתמלא רוחניות עד אין קץ. היו לנו נביאים שיכולת לדעת בדיוק במה חטאת ואיך עליך לתקן...

יזכנו הקב"ה, שנזכה כולנו יחד, לראות במהרה בימנו, בביאת משיח צדקנו, ובבניין בית מקדשנו ועיר קדשנו - ירושלים, ובהשראת השכינה בהר ציון משכן כבודנו - אכי"ר !!!

ערך-ני גה"י

לוקט ממדרשי חז"ל ומדרשות הרבנים שליט"א

שבת שלום

להצטרפות לרשימת תפוצה שבועית - nirgahali@gmail.com

כמו כן, ניתן להוריד את המאמר בכתובת - www.yahadut-ekron.022.co.il